

สภาพปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอน ภาษาจีนของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี และแนวทางการพัฒนา¹

ภูเทพ ประภากร²

สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
321 ถนนนารายณ์มหาราช ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000
โทรศัพท์ 09-5906-9896 อีเมล prapagornputhep@hotmail.com

(วันรับบทความ 16 ตุลาคม 2562) (วันแก้ไขบทความ 23 ธันวาคม 2562)

(วันตอบรับบทความ 20 มกราคม 2563)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนา ลักษณะงานวิจัยเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือสถานศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดจำนวน 44 แห่งที่เปิดสอนภาษาจีนในช่วงปีการศึกษา 2559-2561 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จัดทำขึ้นเพื่อเก็บข้อมูล 5 ด้าน ได้แก่

¹ งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนและสำรวจความต้องการบริการด้านวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และสระบุรี งบประมาณสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

² อาจารย์ประจำ

ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านผู้สอนและ
กระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้เรียนและด้านสภาพปัญหา
และอุปสรรคที่ต้องการแก้ไข และแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิง
คุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ภาษาจีนของสถานศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์
เล็งเห็นตรงกันมากที่สุดคือปัญหาด้าน “ผู้เรียน” สะท้อนให้เห็น
รูปแบบปัญหาทั้งเชิงปริมาณ คือ จำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มากเกินไป
และปัญหาเชิงคุณภาพคือผลการเรียนของผู้เรียนและการนำ
ภาษาจีนไปใช้สื่อสารยังไม่ประสบความสำเร็จ ผู้เรียนไม่มีความ
กระตือรือร้น ไม่กล้าสื่อสารภาษาจีน คลังคำศัพท์ของผู้เรียนไม่
สอดคล้องกับมาตรฐานในหลักสูตรแกนกลาง งานวิจัยนี้เสนอแนว
ทางการพัฒนาด้านคุณภาพออกเป็น 4 ด้านคือ 1) ด้านการบริหาร
จัดการเงินโยบาย 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านครู อาจารย์
และกระบวนการจัดการเรียนการสอน และ 4) ด้านผู้เรียน แต่ละ
ด้านเสนอแนวทางการพัฒนามีส่วนร่วมของผู้สอน ผู้เรียนและ
ผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงให้ข้อเสนอแนะที่ต้องดำเนินการพัฒนา
อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนของ
สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ ปัญหาและอุปสรรค การเรียนการสอน ภาษาจีนกลาง
การพัฒนา

บทนำ

การเรียนการสอนภาษาจีนในปัจจุบัน พบว่าทรัพยากรทางการศึกษาทั้งทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนภาษาจีนได้รับการพัฒนาไปตามแรงผลักดันระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐในประเทศจีนและประเทศไทย เห็นได้ชัดจากการจัดตั้งสถาบันขงจื่อจำนวน 14 แห่งและห้องเรียนขงจื่อในสถาบันการศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาในประเทศไทย (รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับประถมศึกษา, 2559: 3-9) แม้ว่าการพัฒนาโดยภาพรวมทั้งด้านทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรอื่นๆ จะดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง แต่ผลการเรียนของผู้เรียนภาษาจีนภายในประเทศกลับไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ดีเท่าที่ควร เห็นได้ชัดเจนจากการสำรวจสภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา พบปัญหาในหลายเรื่องจากรายงานการวิจัยเรื่องการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยของศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้สำรวจข้อมูลจากสถานศึกษาทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2550 (รายงานการวิจัยเรื่องการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย: ระดับอุดมศึกษา, 2551) รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับประถมศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับมัธยมศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบันการศึกษาใน

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในปี พ.ศ. 2558 (รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับมัธยมศึกษา, 2559: 3-7) ต่างมีข้อสรุปในรายงานการวิจัยตรงกันว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ได้แก่

1. ปัญหาด้านหลักสูตรการสอน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา สถานศึกษาหลายแห่งไม่มีการจัดทำหลักสูตรเป็นของตนเอง ขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญ ระบบกลไกในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรภาษาจีน ตลอดจนไม่มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและเป็นระบบ แต่ยังคงเปิดสอนวิชาภาษาจีนอยู่ต่อไป (รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับมัธยมศึกษา, 2559: 3-7)

2. ปัญหาด้านทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาจีน จากรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับประถมศึกษา (2559: 1-3) และรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับมัธยมศึกษา (2559: 3-7) ระบุว่า การให้ความสำคัญของการเรียนภาษาจีนในแต่ละสถานศึกษาแตกต่างกัน บางแห่งจัดให้วิชาภาษาจีนเป็นวิชาหลัก มีห้องเรียนแผนการเรียนภาษาจีน บางแห่งจัดเป็นเพียงวิชาไม่บังคับ

3. ปัญหาด้านคุณวุฒิครูผู้สอนที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านภาษาจีนหรือด้านการสอนภาษาจีนมาโดยตรงรวมถึงปัญหาการเปลี่ยนผู้สอนบ่อยครั้ง จากรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับประถมศึกษา (2559: 1-3) และรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการ

สอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับมัธยมศึกษา (2559: 3-7) ระบุว่า ปัญหาด้านนี้ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้การสอนที่ขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งปัญหาเรื่องการพัฒนาความสามารถ ศักยภาพของผู้สอนชาวไทยที่ยังขาดการดูแลให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ส่งผลให้ต้องพึ่งพาอาสาสมัครชาวจีนจำนวนมาก

4. ปัญหาด้านการจัดโครงสร้างเวลาเรียนและการจัดลำดับรายวิชาที่ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กัน รายงานการวิจัยเรื่อง การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย:ระดับอุดมศึกษาของศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา (2551) และรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับมัธยมศึกษา (2559: 3-7) สะท้อนให้เห็นการจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง และไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้สื่อสารได้จริง สภาพปัญหานี้ยังไม่ได้รับการควบคุมอย่างจริงจัง

5. ปัญหาด้านการจัดทำแบบเรียน เอกสารประกอบ การเรียนการสอนซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนยังขาดความพร้อม ไม่ตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาที่ให้อำนาจค่อนข้างสูงแก่อาจารย์ผู้สอนในการเลือกใช้แบบเรียนหรือตำราและสื่อการสอน เพียงกำหนดไว้ว่าต้องครอบคลุมเนื้อหาและตรงตามคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรเท่านั้น (รายงานการวิจัยเรื่อง การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย:ระดับอุดมศึกษา, 2551) สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาจะเลือกใช้ตำราเรียนสำเร็จรูปที่นำเข้ามาจากประเทศจีน ผู้แต่งตำราเป็นอาจารย์ระดับอุดมศึกษาชาวจีน ข้อดีประการสำคัญของการใช้แบบเรียนสำเร็จรูปคือ

สะดวกสบาย มีเนื้อหาวิชาที่หลากหลายและมีระดับความยากง่าย
ของเนื้อหาตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับสูง ข้อเสียของการใช้
ตำราสำเร็จรูปคือไม่ตอบสนองต่อสภาพของผู้เรียนชาวไทย
แบบเรียนส่วนใหญ่ไม่มีคำอธิบายภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนรู้สึกท้อ ไม่
อยากเรียนเพราะไม่เข้าใจเนื้อหา ประกอบกับแบบเรียนส่วนใหญ่
ผลิตขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สอนนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาอยู่
ในประเทศจีนเป็นหลัก บริบทและคำศัพท์ต่างๆ จึงเหมาะกับ
กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมากกว่าผู้เรียนภาษาจีนในประเทศไทย อีกทั้ง
ทั้งยังไม่สอดคล้องกับเกณฑ์สาระการเรียนรู้ทางภาษาจีนของ
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 (ธุมวดี สิริ
ปัญญาธิติและคณะ, 2559 :11)

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญและปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมกับ
ตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็นปัญหาเหล่านี้ว่า เราจะเป็นส่วนหนึ่งของ
การพัฒนาหรือแก้ไขปัญหเหล่านี้ได้อย่างไร แล้วสถานศึกษาใน
ชุมชน ท้องถิ่น หรือในพื้นที่ใกล้เคียงประสบปัญหาเช่นนี้จริงหรือไม่
หรือยังมีปัญหาอื่นใดที่เราละเลยหรือมองข้าม ด้วยข้อสงสัยเหล่านี้
ผู้วิจัยจึงรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาอย่างจริงจัง จนนำมาสู่
ที่มาของการจัดทำโครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการ
พัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนและสำรวจความต้องการรับ
บริการด้านวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี
อ่างทองและสระบุรี โดยโครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ
ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอน
ภาษาจีนของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทองและ
สระบุรีและศึกษาแนวทางเชิงนโยบายในการพัฒนาการเรียนการสอน

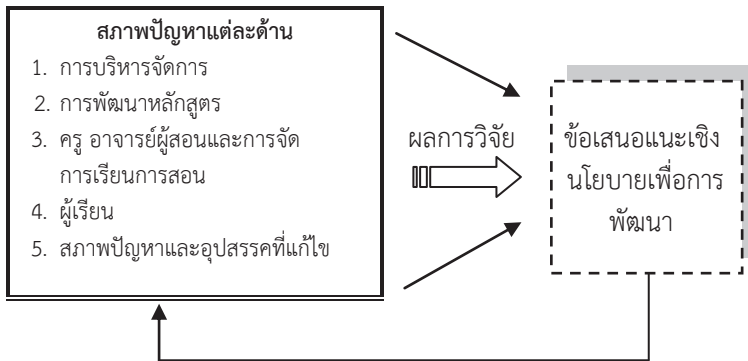
สอนภาษาจีนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและปัญหาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นองค์ความรู้เพื่อนำไปต่อยอดในการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาในทุกมิติที่เกี่ยวข้องได้

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทองและสระบุรี
2. เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2559) เรื่องรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา งานวิจัยของชลาลัย อานามวัฒน์ (2556) เรื่องการบริหารจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร และงานวิจัยของธุมวดี สิริปัญญาธิติ และคณะ (2559) เรื่องปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนเขตภาคตะวันออกของไทย ผู้วิจัยจึงได้วางกรอบแนวคิดวิจัย ดังภาพประกอบที่ 1

นำเสนอผลการวิจัยและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายกลับให้สถานศึกษา
รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาที่ต้องการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษา 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการ เนื้อหาหลักจะสอบถามข้อมูลการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนของผู้บริหารสถานศึกษา รูปแบบและการวางแผนการจัดการของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวม แล้วจึงนำไปวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาด้านนี้ต่อไป

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาหลักจะสอบถามขั้นตอน แนวคิดในการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนของสถานศึกษาคณะกรรมการยกร่างหลักสูตรและรูปแบบการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา รวมถึงข้อมูลรายวิชาที่เปิดสอนในปัจจุบัน

เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และเสนอแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่

1.3 ด้านผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาประกอบด้วยข้อมูลเบื้องต้นของครูในสถานศึกษา สอบถามจำนวนผู้สอนชาวไทย ครูอาสาสมัครชาวจีน ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้สอนในสถานศึกษา ภาระงานสอน สื่อการสอน แบบเรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำข้อมูลมาศึกษาสภาพปัญหา รูปแบบการจัดหาผู้สอน

1.4 ด้านผู้เรียน เนื้อหาประกอบด้วยข้อมูลการจัดห้องเรียน จำนวนผู้เรียน การศึกษาต่อของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว พฤติกรรมการเรียนภาษาจีนของผู้เรียนในแต่ละสถานศึกษา รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนรับการทดสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เสนอแนวทางการพัฒนาด้านผู้เรียนต่อไป

1.5 ด้านสภาพปัญหาและอุปสรรคที่สถานศึกษา ต้องการแก้ไข เนื้อหาจะประกอบด้วยการสำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนโดยยึดเนื้อหาใน 4 ด้านที่ผ่านมา เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุปัญหาด้านอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

2. กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากข้อมูลของสถานศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนในช่วงปีการศึกษา 2559–2561 ผู้วิจัยคัดเลือกสถานศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนทุกระดับ การศึกษา ทั้งภาครัฐ (สพฐ.) เอกชน (สช.) หน่วยงานปกครองท้องถิ่น (อปท.) และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(สอศ.) ในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทองและสระบุรี โดยให้ครูผู้สอนในแต่ละสถานศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม สถานศึกษาละ 1 คนเนื่องจากครูผู้สอนจะสามารถให้ข้อมูลเชิงลึก และผู้ตอบแบบสอบถามสามารถสะท้อนสภาพปัญหาและอุปสรรค ที่พบตลอดระยะเวลา 3 ปีต่อเนื่อง ทั้งเป็นการจำกัดวงสำรวจ เนื่องจากจะทำให้งานวิจัยนี้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน โดยคัดเลือก สถานศึกษาในแต่ละจังหวัด ดังนี้จังหวัดลพบุรีจำนวน 25 แห่ง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 7 แห่ง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 8 แห่ง และ จังหวัดสระบุรี จำนวน 21 แห่ง รวมทั้งสิ้น 61 แห่ง (แบบสอบถาม ได้รับคืนมาจำนวน 28 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.90) หลังจากนั้นจึง ดำเนินการสัมภาษณ์เพิ่มเติมอีกจำนวน 16 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 26.23 รวมทั้งสิ้น 44 แห่งจากจำนวนสถานศึกษาเดิม 61 แห่ง ที่ตั้งเป้าหมายไว้คิดเป็นร้อยละ 72.13

3. การดำเนินงานวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนการสร้าง

3.1.1 แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาในพื้นที่ จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทองและสระบุรี แบบสอบถามแบ่ง 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา และข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของเนื้อหา แบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบเขียนบรรยายและข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานศึกษาและผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
ภาษาจีนในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม เนื้อหาแบ่ง
ออกเป็น 5 ด้านดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ด้านที่ 3 ด้านผู้สอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ด้านที่ 4 ด้านผู้เรียน

ด้านที่ 5 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่ต้องการการแก้ไข
ในแต่ละด้าน เนื้อหาในส่วนนี้เป็นการสอบถามปัญหาหรืออุปสรรค
ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนตามเนื้อหาทั้ง 4 ด้านข้างต้น

ตอนที่ 3 ด้านความต้องการรับบริการวิชาการ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้ ในตอนที่ 1 การให้คะแนน
จากการตอบแบบสอบถามเป็นการหาค่าความถี่และข้อมูลเชิง
บรรยาย ส่วนแบบสอบถามตอนที่ 2 แบ่งย่อยเนื้อหาออกเป็น 5
ด้านนั้น ด้านที่ 1-4 ให้คะแนนการตอบแบบสอบถามโดยการหา
ค่าความถี่ ส่วนด้านที่ 5 ผู้วิจัยเลือกรูปแบบของแบบสอบถามแบบ
มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ การให้ความหมาย
ของค่าที่วัดได้ ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมายตาม
เกณฑ์ของราตรี นันทสุนทร (2554: 136) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัย หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชาภาษาจีนระดับประถมศึกษาและ ระดับชั้นมัธยมศึกษา รวมถึงศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ภาษาจีนในประเทศไทยในภาพรวม ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษาใน พื้นที่ 4 จังหวัดที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีน

2. ออกแบบแบบสอบถาม วิเคราะห์องค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้

3. กำหนดจุดประสงค์ของการเก็บข้อมูลให้สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์

4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการ สอนภาษาจีนและผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล จำนวนทั้งหมด 3 ท่านเป็นผู้ตรวจความถูกต้อง นำข้อมูลที่ได้จาก ผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ยของข้อคำถาม โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้องตั้งแต่ .05 ขึ้นไป

5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่า ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้วิธีการ สัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาจีนชาวไทยในสถานศึกษาในเขตพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกของการเรียนภาษาจีนในปัจจุบันมากขึ้น

3.1.2 แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลของสถานศึกษาที่ไม่สะดวกตอบ แบบสอบถามหรือสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมาแล้ว แต่ข้อมูล ที่ให้ยังไม่ครบถ้วน ชัดเจน ผู้วิจัยจึงทำแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล เพิ่มเติม เนื้อหาในแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ ส่วน

ที่ 1 บันทึกข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ วัน เวลาที่สัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในแต่ละด้านเช่นเดียวกับที่ระบุไว้ในแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาและอุปสรรคที่ต้องการแก้ไขเมื่อดำเนินการสัมภาษณ์แล้วจึงได้รวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ผลต่อไป

3.2 วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยดำเนินการออกแบบและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแล้ว จึงดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่ดังกล่าว ทั้งในรูปแบบของการจัดส่งทางไปรษณีย์และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสะดวกต่อการตอบกลับ

ผลการวิจัย

จากการสรุปข้อมูล พบว่า สถานศึกษาในพื้นที่สี่จังหวัดเปิดสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด อันดับที่สองคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับชั้นที่เปิดสอนภาษาจีนน้อยที่สุดคือการศึกษาในระดับปวช./ปวส./อนุปริญญา สิ่งที่น่าสังเกตประการหนึ่งคือสถานศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว มักจะเปิดสอนภาษาจีนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมถึงการเปิดห้องเรียนแผนการเรียนภาษาจีนเพิ่มขึ้นในจำนวนที่ใกล้เคียงกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มเปิดสอนภาษาจีนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้น ข้อมูลการจัดการเรียนการสอน พบว่า

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดตัวบุคคลหรือคณะกรรมการในการวางแผนและบริหารการเรียนการสอนภาษาจีนในสถานศึกษาของตนเองไว้แล้ว ซึ่งนับว่าเป็น

เรื่องที่ดีที่ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสอนภาษาจีน นอกจากนี้พบว่าครูผู้สอนได้เข้ามามีส่วนรวมในการวางแผนและบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน แต่ขาดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติและขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงยังไม่มีติดตาม ประเมินผลแผนการพัฒนานั้นอย่างจริงจัง ประการหนึ่งที่พึงสังเกตคือนโยบายหรือทิศทางการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนที่สถานศึกษานำมาใช้ ส่วนใหญ่ยึดตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสถานศึกษานำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของผู้เรียนและทรัพยากรที่สถานศึกษามีอยู่ สถานศึกษายังใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เป็นกรอบทิศทางในการจัดทำหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน วิธีการนี้มีข้อดีคือสถานศึกษามีอิสระและมีความยืดหยุ่นในการจัดทำรายวิชา ระยะเวลาในการเรียนให้สอดคล้องกับผู้เรียน แต่มีข้อจำกัดคือแผนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษาย่อมแตกต่างกัน

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผลการรวบรวมข้อมูลในด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดทำหลักสูตรที่ระบุการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอยู่แล้ว แม้ว่าหลักสูตรส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการนำไปใช้ไม่นานนัก ส่วนใหญ่มีระยะเวลา 1-2 ปีสอดคล้องกับระยะเวลาในการเปิดสอนภาษาจีนของสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการแต่งตั้งบุคคลหรือคณะกรรมการเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แม้ว่าบางสถานศึกษาจะไม่เปิดสอนภาษาจีนครบทุกระดับชั้น แต่จัดรายวิชาภาษาจีนให้มีความต่อเนื่องกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ชื่อรายวิชา

“ภาษาจีน 1-6” เพื่อสะดวกต่อการเปิดสอนในระดับชั้นที่สูงขึ้น อีกทั้งเปิดสอนในรายวิชาที่เน้นทักษะการฟัง การพูด เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารของผู้เรียนในเบื้องต้น

ด้านที่ 3 ด้านครู อาจารย์และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้สอนและชั่วโมงสอนของครูในสถานศึกษา รวมถึงภาระงานด้านอื่นๆ พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่จะมีครูประจำการหรือข้าราชการครูที่สอนในรายวิชาภาษาจีนเฉลี่ย 1-2 คน แต่ไม่ใช่สถานศึกษาทุกแห่งจะมีครูประจำการ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดจ้างครูอัตราจ้างเพิ่มขึ้น เพื่อให้เพียงพอต่อการเปิดสอนรายวิชาภาษาจีนในสถานศึกษา จะสังเกตได้ว่าจำนวนชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งในหลักสูตรสถานศึกษาส่วนใหญ่จะเปิดสอนภาษาจีนในหลายระดับชั้นและมากกว่า 1 รายวิชา ดังนั้นหากมีครูผู้สอนเพียง 1 คน ภาระงานสอนจะค่อนข้างหนัก ครูผู้สอนมีภาระงานอื่นๆ เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์อีกด้วย กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนและแหล่งเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมจีนนั้นพบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่ยังคงใช้การบรรยายเป็นวิธีการสอนหลัก รองลงมาคือการใช้เกม ฝึกสนทนา อ่านบทความและกิจกรรมกลุ่ม

ด้านที่ 4 ด้านผู้เรียน พบว่าสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดจะเปิดสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด จำนวนผู้เรียนในสถานศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง 21-30 คนต่อชั้นเรียน นับว่าเป็นจำนวนผู้เรียนที่ค่อนข้างมากสำหรับการฝึกฝนหรือการเรียนภาษาจีนที่จำเป็นต้องได้รับฝึกฝนทักษะการสื่อสารเป็นรายบุคคล ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังไม่สนใจรับการทดสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน

(HSK) หรือสอบวัดความรู้ในระดับพื้นฐานเท่านั้น แสดงให้เห็นถึง
ประสิทธิภาพของผู้เรียนที่ยังอยู่ในระดับพื้นฐาน

ด้านที่ 5 สภาพปัญหาและอุปสรรคที่ต้องการการแก้ไข
พัฒนาในแต่ละด้านของสถานศึกษาผลจากการสอบถามความ
คิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคที่
ต้องการแก้ไข พัฒนาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านผู้เรียน เป็นด้านที่ต้อง
การแก้ไข พัฒนามากที่สุด รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอน
ภาษาจีนของสถานศึกษาในภาพรวม

ปัญหาและอุปสรรคด้านต่างๆ	ผลเฉลี่ย	
	$\bar{X}$	SD.
1. การบริหารจัดการ	3.21	0.92
2. การพัฒนาหลักสูตร	2.99	0.91
3. ผู้สอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน	3.09	0.89
4. ผู้เรียน	3.48	0.85
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.19	0.89

จากตารางที่ 1 สภาพปัญหาและอุปสรรคของการจัดการ
เรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาในภาพรวม พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่
ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาและอุปสรรคสูง
ที่สุดคือด้านผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการ ด้านผู้สอน กระบวนการ
จัดการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาหลักสูตรตามลำดับ
รายละเอียดของสภาพปัญหาและอุปสรรคแยกรายด้านนี้ ดังนี้

ตารางที่ 2 สภาพปัญหาและอุปสรรคในด้านการบริหารจัดการ

ด้านการบริหาร จัดการ	ลพบุรี		สระบุรี		สิงห์บุรี		อ่างทอง		ผลเฉลี่ย รายข้อ
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1.นโยบายการบริหารจัดการจากฝ่ายบริหารขาดความชัดเจน ไม่เห็นเป็นรูปธรรม	3.44	0.86	3.20	0.91	4.00	0.58	3.13	1.05	3.44
2. คณะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสอนภาษาจีนน้อยกว่าวิชาอื่น	3.31	0.92	3.00	1.21	3.00	1.15	2.50	1.22	2.95
3. สถานศึกษาขาดระบบการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน ขาดผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการ	3.56	0.79	3.27	1.06	3.67	0.47	2.63	1.11	3.28
4. การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการการสอนภาษาจีนยังจำกัดอยู่ เฉพาะฝ่ายบริหาร ไม่มีการติดตามจากผู้สอน ผู้เรียน	3.56	0.79	3.13	0.81	3.17	0.37	2.63	1.49	3.12
5. สถานศึกษาขาดการร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อช่วยพัฒนาและบริหารจัดการ	3.44	0.79	3.07	0.93	3.50	0.50	3.00	1.41	3.25
รวมผลเฉลี่ย	3.46	0.83	3.13	0.98	3.47	0.61	2.78	1.26	3.21

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงรายละเอียดของสภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาในด้านการบริหารจัดการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันปัญหาหรืออุปสรรคในด้านนี้ได้รับการปรับปรุง พัฒนา เห็นได้ชัดจากผลการตอบแบบสอบถามว่าสถานศึกษามีการวางแผน บริหารจัดการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนอยู่แล้วในระดับหนึ่ง แม้ว่าจะพบปัญหาจากการวางแผนบริหารจัดการอยู่บ้าง

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายชื่อในด้านนี้ พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือนโยบาย การบริหารจัดการจากฝ่ายบริหารขาดความชัดเจน ไม่เห็นเป็นรูปธรรมและสถานศึกษาขาดระบบการติดตาม ประเมินผลที่ชัดเจน ขาดผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือคณะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสอนภาษาจีนน้อยกว่าวิชาอื่น สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาหรืออุปสรรคในเชิงการบริหารจัดการว่าปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาจีนได้รับความสำคัญมากขึ้น แต่ผลการนำนโยบายหรือแนวทางการบริหารไปปฏิบัติในชั้นเรียนยังไม่เป็นรูปธรรมนัก โดยเฉพาะการติดตามผล

ตารางที่ 3 สภาพปัญหาและอุปสรรคด้านการพัฒนาหลักสูตร

ด้านการพัฒนา หลักสูตร	ลพบุรี		สระบุรี		สิงห์บุรี		อ่างทอง		ผลเฉลี่ย รายข้อ
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1.หลักสูตรขาด ความต่อเนื่องของ การจัดเรียงรายวิชา ไม่มีการกำหนด จำนวนคำศัพท์ ตัว อักษร จีน ไวยากรณ์ และ วัฒนธรรมที่ชัดเจน	3.44	0.61	3.13	0.72	3.17	0.69	2.88	1.36	3.15
2.หลักสูตรภาษาจีน ใช้ต่อเนื่องมาเป็น เวลานานไม่ทันสมัย ขาดการพัฒนา	3.31	0.98	3.07	0.77	2.83	0.37	2.50	1.12	2.93
3.หลักสูตรขาดการ เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง	3.00	1.00	3.00	0.73	2.67	0.94	2.63	1.41	2.83
4.หลักสูตรไม่มีการ ระบุกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	3.13	0.86	2.93	1.06	3.00	0.82	2.75	1.09	2.95
5. จำนวนรายวิชา และเนื้อหาที่สอน น้อย ไม่เพียงพอต่อ การนำไปใช้สื่อสาร หรือการสอบวัด ระดับความรู้ของ ผู้เรียน	3.13	0.78	3.07	1.00	3.67	0.75	2.63	0.99	3.13

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ด้านการพัฒนา หลักสูตร	ลพบุรี		สระบุรี		สิงห์บุรี		อ่างทอง		ผลเฉลี่ย
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
6.เนื้อหา รายวิชาใน หลักสูตรเน้นทักษะ การสื่อสารเพียง ด้านใดด้านหนึ่ง ขาดการจัดรายวิชา ที่พัฒนาทักษะ พื้นฐานครบทุกด้าน	3.44	1.00	2.93	1.00	3.83	0.69	2.25	1.30	3.11
7.หลักสูตรจัดการ สอนโดยยึดตาม ความรู้เดิมของ ผู้เรียน ไม่ได้อ้างอิง หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2551	3.06	0.83	2.87	0.96	3.33	0.47	2.00	1.12	2.82
รวมผลเฉลี่ย	3.21	0.86	3.00	0.89	3.21	0.68	2.52	1.20	2.99

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 3 พบว่าสภาพรวม
ปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่าปัจจุบัน
สถานศึกษาเริ่มให้ความสำคัญกับการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรการ
เรียนการสอนภาษาจีนหรือบรรจุรายวิชาภาษาจีนลงในหลักสูตร
สถานศึกษาด้วย แม้ว่าจากการสำรวจและวิเคราะห์ผลข้อมูลจะพบว่า
หลักสูตรภาษาจีนของสถานศึกษาส่วนใหญ่จะเริ่มใช้เพียงระยะเวลา
สั้นเท่านั้น อาจยังไม่มีการพัฒนาหรือปรับปรุงแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อในด้านนี้ พบว่า
ปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือหลักสูตรขาดความ
ต่อเนื่องของการจัดเรียงรายวิชา ไม่มีการกำหนดจำนวนคำศัพท์
ตัวอักษรจีน ไวยากรณ์และวัฒนธรรมที่ชัดเจน อันดับที่สองคือจำนวน

รายวิชาและเนื้อหาที่สอนปัจจุบันน้อยเกินไป ไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้สื่อสารหรือการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนของผู้เรียน สอดคล้องกับการเปิดสอนรายวิชาภาษาจีนของสถานศึกษาที่เปิดสอนวิชาภาษาจีนน้อย (1-2 คาบต่อสัปดาห์) และรายวิชาที่เปิดสอนส่วนใหญ่เปิดสอนวิชาภาษาจีน 1-6 หรือวิชาการฟังและการพูดภาษาจีน ส่งผลให้เนื้อหาหรือคลังคำศัพท์ในบทเรียนไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้

ตารางที่ 4 สภาพปัญหาและอุปสรรคด้านผู้สอน การจัดการเรียนการสอน

ด้านผู้สอน การจัดการเรียน การสอน	ลพบุรี		สระบุรี		สิงห์บุรี		อ่างทอง		ผลเฉลี่ย รายข้อ
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1. ครู อาจารย์ขาด แผน การ พัฒนา ตนเองหรือไปศึกษา ต่อเพื่อปรับคุณภาพ ทางการศึกษา	3.13	0.93	2.67	0.79	3.67	0.47	2.63	1.11	3.03
2. สถานศึกษาขาด แผนการส่งเสริม พัฒนาศักยภาพ ผู้สอนอย่างชัดเจน รวมถึงไม่สนับสนุน ให้ผู้สอนไปอบรม นอกสถานที่	3.00	0.79	2.87	0.88	3.00	0.58	2.13	1.17	2.75
3.จำนวนชั่วโมง สอนเยอะ ทำให้ ขาดการเตรียมการ สอน	3.31	0.85	3.40	0.80	3.17	0.37	3.25	0.66	3.28

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ด้านผู้สอน การจัดการเรียน การสอน	ลพบุรี		สระบุรี		สิงห์บุรี		อ่างทอง		ผลเฉลี่ย รายชื่อ
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
4.ผู้สอนลาออกหรือ เปลี่ยนบ่อย ประสบ ปัญหาเรื่องความ ต่อเนื่องของผู้สอน	2.56	1.17	2.93	1.06	3.17	1.07	2.88	1.54	2.89
5.ครูอาสาสมัครชาว จีนไม่สามารถ ถ่ายทอดความรู้ได้ อย่างเต็มที่ และไม่สามารถช่วยเหลือ งานเอกสาร	3.00	1.37	3.13	1.45	2.50	1.38	3.50	1.12	3.03
6.ผู้สอนขาดการ ผลิตสื่อการสอน	3.06	0.97	3.07	0.77	3.00	0.58	3.13	1.05	3.07
7.ผู้สอนขาดการ สร้างเครือข่าย หรือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับครูจาก สถานศึกษาหรือ หน่วยงานภายนอก	2.88	0.60	3.07	0.57	3.67	0.75	2.88	1.27	3.13
8.ครู อาจารย์ชาว ไทยประสบการณ การสอนน้อย ขาด การจัดการเรียนการ สอนที่หลากหลาย ใ้ใช้วิธีการ ประเมินผลรูปแบบ ใหม่ๆ	2.88	0.86	3.07	0.77	3.50	0.76	2.75	0.97	3.05

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ด้านผู้สอน การจัดการเรียน การสอน	ลพบุรี		สระบุรี		สิงห์บุรี		อ่างทอง		ผลเฉลี่ย รายข้อ
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
9.สภาพแวดล้อมใน สถานศึกษาไม่เอื้อ ต่อการใช้ภาษาจีน ในการสื่อสาร ทำให้ ผู้เรียนขาดการ นำไป ใช้ ใน ชีวิตประจำวัน	3.44	0.79	3.33	0.87	3.50	0.96	3.25	1.64	3.38
10.ผู้สอนขาดการ แสวงหาหรือนำสื่อ การสอนออนไลน์มา ใช้ในชั้นเรียน มี เพียงแบบเรียนหรือ เอกสาร	2.75	0.90	3.13	0.96	3.50	0.50	2.75	1.20	3.03
11.ผู้ ส อ น ไม่ สามารถสอนทักษะ การสื่อสารภาษาจีน ได้ทุกด้าน และ เนื่อ ห า ด ้าน วิ ฒ น ธ ร ร ม ประเพณีจีน	3.44	0.79	3.40	0.61	3.17	0.37	3.75	0.43	3.44
รวมผลเฉลี่ย	3.04	0.91	3.10	0.87	3.26	0.71	2.99	1.10	3.10

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4 พบว่าในภาพรวม ปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันครู อาจารย์และกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้รับการความสำคัญ และพัฒนา รวมถึงมีการส่งเสริมให้ครู อาจารย์เข้ารับการอบรม เพื่อ พัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้จากผลการ วิเคราะห์ข้อมูล เราจะพบว่าปัจจุบันปัญหาหรืออุปสรรคในเรื่องการ

ขาดแคลนครูผู้สอนภาษาจีนน้อยลงมาก เนื่องจากในระยะเวลา 5 ปี
ย้อนหลังมีการบรรจุครูผู้ช่วยวิชาเอกภาษาจีนและมีผู้ที่สำเร็จ
การศึกษาในสาขาวิชาภาษาจีน แล้วประกอบอาชีพในสายผู้สอนเพิ่ม
มากขึ้น เห็นได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4 ข้อที่มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุดสองอันดับคือสถานศึกษาขาดแผนการส่งเสริมพัฒนา
ศักยภาพผู้สอนอย่างชัดเจน รวมถึงไม่สนับสนุนให้ผู้สอนไปอบรมนอก
สถานที่และผู้สอนลาออกหรือเปลี่ยนบ่อย ประสบปัญหาเรื่องความ
ต่อเนื่องของผู้สอน แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาในพื้นที่สี่จังหวัดมี
ปริมาณครูผู้สอนภาษาจีนที่เพียงพอ อีกทั้งผู้สอนได้รับการอบรม
พัฒนาตนเอง ส่งผลให้ปัญหาจำนวนครูผู้สอนจึงน้อยลงเหลือแต่เพียง
ปัญหาด้านคุณภาพและการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน
ที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อในด้านนี้ พบว่า
ปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้สอนไม่สามารถสอน
ทักษะการสื่อสารภาษาจีนได้ทุกด้านและเนื้อหาด้านวัฒนธรรม
ประเพณีจีน สะท้อนให้เห็นปัญหาหรืออุปสรรคด้านการพัฒนา
คุณภาพและรูปแบบการสอนภาษาจีนของผู้สอนชาวไทย อันดับที่
สองคือสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไม่เอื้อต่อการใช้ภาษาจีนในการ
สื่อสาร ทำให้ผู้เรียนขาดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นสภาพ
ปัญหาสำคัญที่หลายสถานศึกษามองข้าม ผู้สอนชาวไทยใช้ภาษาจีน
ในการสื่อสารประจำวันกับผู้เรียนน้อย บางสถานศึกษาขาดแคลน
ครูผู้สอนชาวจีนจึงทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการใช้ภาษาจีนสื่อสาร
 อีกทั้งสภาพปัญหานี้ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายบริหารที่ต้อง
ใช้งบประมาณสนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้

ภาษาจีน อาทิ การสร้างห้องปฏิบัติการทางภาษา การสร้างกิจกรรม
เสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาจีน เป็นต้น

ตารางที่ 5 สภาพปัญหาและอุปสรรคด้านผู้เรียน

ด้านผู้เรียน	ลพบุรี		สระบุรี		สิงห์บุรี		อ่างทอง		ผลเฉลี่ย รายข้อ
		SD.		SD.		SD.		SD.	
1.ผู้เรียนขาดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน	3.38	0.70	2.93	0.85	3.00	0.82	4.00	1.00	3.33
2.ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง	3.63	0.78	3.33	0.60	3.33	0.47	3.00	0.87	3.32
3.ผู้เรียนต้องหาสถาบันเรียนพิเศษเพื่อให้การเรียนในชั้นเรียนเข้าใจง่าย	3.00	0.94	2.60	0.88	3.17	0.37	2.00	1.22	2.69
4.ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานไม่เท่ากันทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนภาษาจีน	3.75	0.83	3.40	0.61	4.00	0.82	3.38	1.22	3.63
5.จำนวนผู้เรียนต่อห้องมากเกินไปทำให้การฝึกฝนในชั้นเรียนทำได้ไม่เต็มที่	3.94	0.83	3.27	0.85	3.50	1.26	3.00	1.00	3.43
6.ผู้เรียนไม่มีความกระตือรือร้นไม่กล้าพูด ไม่กล้าใช้ความรู้ไปสื่อสาร	3.94	0.56	3.27	0.85	3.67	0.75	4.13	1.05	3.75

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านผู้เรียน	ลพบุรี		สระบุรี		สิงห์บุรี		อ่างทอง		ผลเฉลี่ย รายข้อ
	 SD.		 SD.		 SD.		 SD.		
7.ผู้เรียนไม่สามารถใช้รูปประโยคที่ซับซ้อนหรือเขียนพูดบรรยายโดยใช้ข้อความขนาดยาว	3.94	0.75	3.60	0.80	3.67	0.75	4.25	0.66	3.87
8.ผู้เรียนไม่สนใจรับการทดสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) หรือไม่สมัครสอบวัดความรู้ภาษาจีนระดับชาติ (PAT7.4) ไปใช้ต่อ	3.63	0.70	3.67	1.25	3.83	0.90	4.13	1.05	3.82
รวมผลเฉลี่ย	3.65	0.76	3.26	0.84	3.52	0.77	3.49	1.01	3.48

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 5 สภาพปัญหาหรืออุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาในด้านผู้เรียน พบว่า ภาพรวมปัญหาหรืออุปสรรคในด้านนี้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แม้ว่าในสถานศึกษาบางพื้นที่จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสภาพปัญหาหรืออุปสรรคจากตัวผู้เรียนเองยังเป็นปัญหาที่หลายสถานศึกษาประสบ ซึ่งลักษณะของปัญหาหรืออุปสรรคนี้มีทั้งรูปแบบเชิงปริมาณ สะท้อนให้เห็นจากจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มากเกินไป และเชิงคุณภาพ คือผลการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาภาษาจีน และการนำภาษาจีนไปใช้สื่อสารยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาในพื้นที่สี่จังหวัด มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมถึงในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งส่วนใหญ่จะเปิดสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษามาก สภาพปัญหาหรืออุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษา พบว่า ผู้สอนต้องการให้สถานศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ สภาพปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามและผู้สอนภาษาจีนเล็งเห็นตรงกันมากที่สุดคือปัญหาด้าน “ผู้เรียน” เป็นปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคมากที่สุด สะท้อนให้เห็นจากทั้งรูปแบบปัญหาเชิงปริมาณ คือ จำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มากเกินไปและปัญหาเชิงคุณภาพ คือ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชาภาษาจีน การนำภาษาจีนไปใช้สื่อสารยังไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้เรียนไม่มีความกระตือรือร้น ไม่กล้าพูด ไม่กล้าใช้ความรู้สื่อสาร

จากผลการวิจัย ระบุว่าสถานศึกษาในพื้นที่สี่จังหวัดเปิดสอนภาษาจีนในทุกระดับชั้น โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด ขึ้นอยู่กับบริบท ความพร้อม ทรัพยากรบุคคลและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของแต่ละสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้มีการสอนภาษาจีนเพิ่มมากขึ้นในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาที่ 1-4 จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย³ การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาได้รับความสนใจและสนับสนุนจากสถาบัน

³ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2557

ขงจื้อและHANBANให้มีการเปิดห้องเรียนขงจื้อขึ้นในสถานศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อดูแลสถานศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียง อีกทั้งยัง
สนับสนุนเรื่องกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะการสื่อสารภาษาจีน
สนับสนุนครูอาสาสมัครชาวจีน สื่อการเรียนการสอน แบบเรียน รวมถึง
ทุนการศึกษาทั้งระยะสั้น และทุนการศึกษาระดับปริญญาตรีให้แก่
นักเรียนระดับมัธยมศึกษามากขึ้น (รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบ
การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับมัธยมศึกษา.
2559: 84) ประกอบกับการดำเนินกิจกรรมของศูนย์เครือข่ายโรงเรียน
สอนภาษาจีนของ สพฐ.ที่ตั้งศูนย์ในโรงเรียนเสาให้ “วิมลวิทยานุกูล”
จ.สระบุรีที่รับผิดชอบสถานศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนในพื้นที่จังหวัด
สระบุรี และจังหวัดใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง ช่วยผลักดันการเรียนการ
สอนภาษาจีนของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี กล่าวได้ว่าการพัฒนาการ
เรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดในภาพรวมยัง
ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

ในด้านครูผู้สอนที่สอนภาษาจีนในสถานศึกษาในพื้นที่สี่จังหวัด
พบว่าผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอนน้อย แม้ว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่
จะเปิดสอนภาษาจีนมาแล้วระยะเวลาหนึ่งรวมถึงผู้สอนส่วนใหญ่ที่สอน
ในสถานศึกษาต่างๆ มีชั่วโมงสอนค่อนข้างมาก แสดงให้เห็นถึงความ
ต้องการในการพัฒนาทั้งปริมาณและคุณภาพ สถานศึกษาในพื้นที่ที่มีครู
ประจำการน้อย สอดคล้องกับรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการ
จัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับมัธยมศึกษา (2559:
69-70) และธมวดี สิริปัญญาฐิติและคณะ (2559) ที่ระบุว่าครูผู้สอน
ภาษาจีนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนภาษาจีนอยู่ในช่วง 1-5 ปี
ส่งผลให้จำเป็นต้องเรียนรู้ พัฒนา ฝึกอบรมให้ความรู้ทั้งทักษะการ
สื่อสารภาษาจีน การจัดการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสบการณ์และ

พัฒนาความรู้ ความสามารถให้ได้อย่างเต็มที่ แต่ปัจจุบันผู้สอนภาษาจีนชาวไทยเริ่มรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในด้านการวางแผนและบริหารการเรียนการสอนภาษาจีนของสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการตั้งคณะกรรมการหรือวางตัวบุคคลที่มีหน้าที่ในการวางแผนและบริหารการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบุคลากรฝ่ายบริหาร หัวหน้างานวิชาการ แต่ครูผู้สอนภาษาจีนปัจจุบันจะมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือบริหารการเรียนการสอนในขั้นตอนการกำหนดนโยบายน้อยสาเหตุมาจากนโยบายของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คณะผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ใช่ครูประจำการจึงยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการแต่จากการสอบถามถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคให้ด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน จะพบประเด็นการขาดการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ขาดการนำผลการประเมินติดตามไปปรับปรุง พัฒนาเพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนให้เหมาะสมกับการศึกษาในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนและผู้เรียนสอดคล้องกับผลการวิจัยของรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับประถมศึกษา (2559: 45-46) และรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับมัธยมศึกษา (2559: 40-41) ที่ระบุตรงกันว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบการวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน มีการตั้งคณะกรรมการสนับสนุนงบประมาณ มีการติดตามประเมินผลเป็นระยะๆ เท่านั้น

ในด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่ยึดตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 สารการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ แม้ว่าการระบุมাত্রฐานและตัวชี้วัดที่ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางจะตั้งมาตรฐานไว้สูง เพื่อให้สถานศึกษาพยายามจัดรายวิชาและเนื้อหาการเรียนการสอนให้ไปถึงเป้าหมายและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ แต่ในความเป็นจริงปัจจุบันนี้การเปิดสอนภาษาจีนยังคงมีเนื้อหาจำกัดอยู่ในระดับพื้นฐาน ไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ครบทุกทักษะการสื่อสาร ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการจัดรายวิชา ระยะเวลาการเรียนและความพร้อมของสถานศึกษา ส่งผลให้หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนยังขาดการพัฒนาปรับปรุง กระทั่งต่อความรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของธุมวดี สิริปัญญาธิ และคณะ(2559) ที่ระบุว่าปริมาณคำศัพท์สะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนภาษาจีนภาพรวมอยู่ที่ 50-300 คำเท่านั้น เทียบเท่ากับคำศัพท์ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานสารการเรียนรู้ทางภาษาจีนที่ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และยังสอดคล้องกับรายงานวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยมัธยมศึกษา(2559: 88) ระบุว่าปัญหาของการพัฒนาหลักสูตรคือขาดผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมกับสถานศึกษาของตนเอง ไม่มีแนวทางและวงรอบในการประเมินที่ชัดเจน ด้วยเหตุนี้หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนในสถานศึกษาจึงยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและได้รับความร่วมมือจากผู้สอน ผู้บริหารและผู้มีความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ในด้านผู้เรียน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งเชิงปริมาณ คือจำนวนผู้เรียนมากเกินไม่เอื้อต่อการฝึกฝนทักษะการสื่อสารภาษาจีนเป็น

รายบุคคล ส่งผลให้เกิดปัญหาเชิงคุณภาพคือผู้เรียนไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนภาษาจีน มีคลังคำศัพท์และองค์ความรู้ในระดับพื้นฐานเท่านั้น รวมถึงส่งผลกระทบในระยะยาวคือจำนวนผู้เรียนที่ศึกษาต่อด้านภาษาจีนยังมีจำนวนที่น้อยมาก รวมถึงผู้เรียนเข้ารับการทดสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) น้อยมากเช่นกัน สอดคล้องกับรายงานวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยมัธยมศึกษา(2559: 91-92) และธุมวดี สิริปัญญาธิ และคณะ (2559) ที่ระบุว่าปัญหาด้านผู้เรียนที่สำคัญที่สุดคือผู้เรียนคิดว่าภาษาจีนยากเกินกว่าที่จะเรียนได้และปัญหาเรื่องจำนวนผู้เรียนที่มากเกินไปให้ผู้สอนดูแลไม่ทั่วถึงผู้เรียนมีระดับความรู้พื้นฐานแตกต่างกันมาก จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกฝนเรียนรู้ ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านผู้เรียนที่ควรปฏิบัติมากที่สุดคือการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาภาษาจีน สร้างแรงจูงใจ และเริ่มปรับพื้นฐานความรู้ให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันตามสถานศึกษากำหนดไว้ในหลักสูตร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน

1. แนวทางการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ ควรประ

กาศเป็นนโยบายปฎิรูปและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในสถานศึกษาของตนเองที่คำนึงถึงความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะครูผู้สอนภาษาจีนที่ได้สอนผู้เรียนโดยตรง จึงจะช่วยให้นโยบายที่เขียนอยู่บนแผ่นกระดาษสามารถนำไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนได้อย่างเต็มที่ รวมถึงแนวทางที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านภาษาจีนภายนอกฝ่ายบริหารต้องมีแนวทางการติดตามประเมินผลนโยบายอย่างสม่ำเสมอหรือนำวงจรคุณภาพ PDCA⁴ เข้ามา

⁴ วงจร PDCA หมายถึง วงจรการบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย Plan (วางแผน) ,

ใช้ในการวางแผนการบริหารเพื่อให้การกำหนดแนวทางเป็นไปอย่าง
ถูกต้อง และทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางจึงจะนับว่าเป็น
สิ่งที่ดี

รูปที่ 2 แนวทางการพัฒนาในด้านการบริหารจัดการ

2. แนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตร

2.1 สถานศึกษาควรมีการสำรวจความพึงพอใจและ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ใช้หลักสูตรในช่วงปีการศึกษาที่
ผ่านมา โดยสำรวจทั้งจากผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วและผู้เรียน
ที่กำลังศึกษาอยู่ เนื้อหาที่ใช้สำรวจครอบคลุมถึงระดับความรู้ คำศัพท์
ที่นำไปใช้ต่อยอดกับการศึกษาภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้น ผู้เรียนจะ

Do (ปฏิบัติ), Check (ตรวจสอบ), และ Act (การดำเนินการตรวจสอบ) แหล่งข้อมูล

อ้างอิง PDCA คืออะไร ขั้นตอนการทำ PDCA จาก

<https://www.tereb.in.th/erp/pdca%E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%B0%E0%B9%84%E0%B8%A3/>

เป็นเหมือนกระจกสะท้อนคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ
ทักษะการสื่อสารในหลักสูตร

2.2 สถานศึกษาตั้งคณะกรรมการพัฒนาปรับปรุง
หลักสูตร เพื่อวางแผนทางในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งคณะกรรมการ
ควรมีครูผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย
เช่นกัน หน้าที่ของคณะกรรมการคือการศึกษาแนวคิดของหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือหลักสูตรจากส่วนกลางประกอบ
เพื่อนำไปสู่การวางกรอบแนวคิดของหลักสูตรภาษาจีนของ
สถานศึกษาเองที่ไม่จำเป็นต้องตั้งจุดมุ่งหมายให้สูงเท่ากับหลักสูตร
แกนกลางมากนัก ควรมีสาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและมาตรฐานการ
เรียนรู้ที่ยืดหยุ่นได้ เพื่อให้เข้ากับบริบทสภาพแวดล้อมและความรู้ภูมิ
หลังของผู้เรียนในสถานศึกษาของตนและเพื่อให้สามารถวัดและ
ประเมินผลการเรียนรู้ได้ตรงตามความเป็นจริง อีกทั้งต้องคำนึงถึง
ทรัพยากรที่สถานศึกษามีอยู่

2.3 การกำหนดรายวิชาในหลักสูตร ควรจัดปัญหา
ความไม่ต่อเนื่องของเนื้อหาในบทเรียน ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางในการ
ปรับปรุงหลักสูตรโดยการกำหนดเป้าหมายด้านจำนวนคำศัพท์ หลัก
ภาษาและทักษะการสื่อสารที่ต้องการสอนให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในแต่
ละระดับชั้นเรียนให้แน่นอน ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถนำเกณฑ์การ
สอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) หรือการทดสอบความรู้ด้าน
ภาษาจีนสำหรับเด็กเล็ก (YCT) มาใช้กับผู้เรียนของตน ซึ่งจะช่วยให้
ผู้เรียนสามารถเรียนรู้คำศัพท์ หลักภาษาได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรควรมีวงจรรอบในการปรับปรุง
ที่ชัดเจน มีกระบวนการปรับปรุงที่ช่วยเอื้อให้การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
ซึ่งเราปฏิเสธไม่ได้ว่าเนื้อหาในบทเรียนจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้

เข้ากับสภาพสังคม ความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรภาษาจีนที่ตอบสนองต่อความต้องการนำภาษาจีนไปใช้สื่อสารของผู้เรียนให้ได้ด้วยเช่นกัน

3. แนวทางการพัฒนาด้านผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนรู้

3.1 ผู้สอนต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สถานศึกษาจะได้ลดการพึ่งพาอาสาสมัครชาวจีนที่ยังมีประสบการณ์การสอนน้อย เช่นเดียวกับครูผู้สอนชาวไทยที่พึ่งสำเร็จการศึกษา การพัฒนาตนเองของผู้สอนควรเริ่มจากการสำรวจตนเองว่าสำเร็จการศึกษาในด้านการสอนมาหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความมั่นคงและความรู้ในการประกอบอาชีพสายผู้สอน สถานศึกษาควรมีมาตรการการพิจารณาผลงานครูผู้สอนหรือการต่อสัญญาจ้างจากการเข้ารับการพัฒนาตนเองจากการไปฝึกอบรมหรือไปศึกษาต่อระยะสั้นที่ประเทศจีนประกอบด้วย เพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสถานศึกษาต้องสนับสนุนให้ผู้สอนทั้งที่เป็นครูประจำการและครูอัตราจ้างมีโอกาสเข้ารับการอบรมด้านการสอนภาษาจีนอย่างเสมอภาคกัน

3.2 แสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ PLC (Professional Learning Community) ร่วมกับครูผู้สอนภาษาจีนในสถานศึกษาหรือพื้นที่ นอกจากนี้สถานศึกษาควรมีระบบครูพี่เลี้ยงเข้ามาช่วยดูแลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยหรือมีแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนทั้งครูผู้ช่วยและครูอัตราจ้างที่เข้มข้นประเมินผลงานอย่างต่อเนื่องและควรประเมินเพื่อพัฒนาทักษะการสอนมากกว่าประเมินเพื่อต่อสัญญาจ้าง การสร้างเครือข่ายระหว่างครูผู้สอนในสถานศึกษา

ใกล้เคียงกัน เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนการสอน จะช่วยให้ปัญหาด้านคุณภาพการสอนของครูที่ประสบการณ์น้อยพัฒนาขึ้นได้

3.3 การพัฒนาด้านสื่อการเรียนการสอน ปัจจุบันมีสื่อแบบเรียนและเทคโนโลยีที่ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเลือกใช้เพื่อฝึกฝนทักษะการสื่อสารภาษาจีนได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดหาสื่อการสอน แบบเรียน รวมถึงอุปกรณ์เสริมอื่นๆ ที่ทันสมัยหลากหลาย สามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างคุ้มค่า เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน สื่อทางด้านวัฒนธรรมหรือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศจีน อาทิ แผนที่ประเทศจีนแบบตัวต่อสามมิติ หน้ากากจิ้ง หรือชุดชงชาจีน แม้ว่าจะจะเป็นอุปกรณ์พื้นฐานที่มักจะนำมาใช้เป็นสื่อการสอนในวิชาวัฒนธรรมจีน แต่สื่อเหล่านี้สามารถเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเรียนวัฒนธรรมภูมิศาสตร์จีนได้อย่างสนุกสนานและได้ความรู้ด้านนี้ประกอบได้รวดเร็วมากขึ้นจากการลงมือปฏิบัติจริง สื่อการสอนพื้นฐานหนึ่งที่มีถูกกล่าวถึงคือบัตรคำศัพท์ ผู้สอนส่วนใหญ่เลือกที่จะซื้อบัตรคำศัพท์พื้นฐานไว้ใช้ประกอบการสอน ซึ่งหากขณะที่ใช้บัตรคำศัพท์เหล่านั้นสอนผู้เรียน ผู้สอนสามารถแทรกประโยคสั้นๆ ที่นำคำศัพท์คำนั้นไปใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจวิธีการนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้มากขึ้นด้วย

3.4 หน้าที่ของครูผู้สอนภาษาจีนที่สำคัญประการหนึ่งคือการเป็นครูแนะแนวการศึกษาต่อทางด้านภาษาจีนที่ถูกต้อง แม่นยำ กล่าวคือครูผู้สอนควรทราบว่าผู้เรียนที่ใกล้จะสำเร็จการศึกษาในสถานศึกษาของตนสามารถไปศึกษาต่อด้านภาษาจีนที่ใดได้บ้าง รวมถึงข้อมูลด้านแหล่งทุนการศึกษาทั้งในประเทศและประเทศจีนที่เปิดกว้างให้ผู้เรียนชาวไทยสามารถยื่นขอทุนการศึกษาได้ ซึ่งจะช่วย

ให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาจีนที่ตนศึกษามาไปต่อยอดในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นได้ ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องเป็นผู้รอบรู้ทั้งด้านวิชาการ ด้านทักษะการสอนและด้านการแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อเพื่ออนาคตที่ดีของผู้เรียนนั่นเอง

4. แนวทางการพัฒนาด้านผู้เรียน

4.1 ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพและความแตกต่างด้านภูมิหลังในการศึกษาภาษาจีนที่แตกต่างกัน ดังนั้นการส่งเสริม พัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนจนสามารถสื่อสารภาษาจีนได้อย่างถูกต้องจึงเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ สถานศึกษาหลายแห่งมีระบบรุ่นพี่รุ่นน้องหรือการจับคู่บัดดี้ให้แก่ผู้เรียนที่มีผลการเรียนอ่อนให้คู่กับนักเรียนที่มีผลการเรียนดี เพื่อให้ช่วยเหลือกันในการทบทวนเนื้อหาในบทเรียน เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยในประเทศจีนที่จัดหาบัดดี้ภาษาจีนให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติที่ไปศึกษาภาษาจีนในมหาวิทยาลัยของตน สถานศึกษาและครูผู้สอนเองควรคำนึงถึงความแตกต่างด้านความรู้ของผู้เรียนด้วย หากเป็นไปได้ผู้สอนควรจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนให้ผู้เรียนในทุกระดับชั้นได้ใช้ภาษาจีนในการทำกิจกรรมที่สนุกสนาน ได้รับความรู้ด้านวิชาการไปด้วย ผู้สอนสามารถจัดสอนเสริมให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่เห็นว่าจำเป็นต้องสอนเสริม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2 สถานศึกษาควรจำกัดจำนวนผู้เรียนในห้องเรียนภาษาจีน เนื่องจากการเรียนภาษาจีนให้ได้ผลที่ดีเกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้น จำเป็นต้องอาศัยเวลาในการฝึกฝนและผู้เรียนทุกคนต้องได้รับการฝึกฝนทักษะการสื่อสารที่เท่าเทียมกัน สถานศึกษาเอกชนบางแห่งเลือกใช้วิธีการแบ่งจำนวนผู้เรียนออกเป็นห้อง ก. และห้อง ข. แยกผู้เรียนในห้องเดียวกันออกเป็นสองกลุ่ม แล้วให้ผู้สอนสองคนแบ่งกลุ่ม

ผู้เรียนสอนเฉพาะในช่วงเวลาเรียนวิชาภาษาจีน ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมของห้องเรียน จำนวนผู้สอนที่เพียงพอ และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ต้องมีเพียงพอสำหรับผู้เรียนสองห้องเรียนในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้การคัดเลือกผู้เรียนให้เข้ามาศึกษาในห้องเรียนแผนภาษาจีนในปัจจุบันส่วนใหญ่ยังไม่มี การทดสอบก่อนเข้าศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรปรับรูปแบบการรับสมัครหรือคัดเลือกผู้เรียนสามารถใช้แบบทดสอบการสื่อสารภาษาจีนพื้นฐานหรือการสัมภาษณ์ สอบถามทัศนคติที่มีต่อการศึกษาภาษาจีนมากกว่ารับสมัครผู้เรียนทุกคน

4.3 ผู้เรียนในปัจจุบันนิยมใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาหาความรู้ในเนื้อหาที่ตนสนใจหรือยังไม่เข้าใจจากการเรียนในชั้นเรียนปกติ ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้สื่อออนไลน์หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการทบทวนบทเรียน ซึ่งปัจจุบันพบว่าหลายสถานศึกษาที่สนับสนุนให้ผู้เรียนทำคลิปวิดีโอขนาดสั้นนำเสนอเนื้อหาที่อยู่ในหนังสือเรียนออกมาในรูปแบบต่างๆ ตามที่ผู้เรียนถนัดหรือชื่นชอบ เช่น เพลง แสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง หรือนำเสนอในรูปแบบเพื่อนสอนเพื่อน เป็นต้น

4.4 บทบาทของครูผู้สอนที่ต้องเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการเรียนภาษาจีนที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนปรับทัศนคติด้านการศึกษาภาษาจีน รวมถึงสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้ใช้ภาษาจีนในการสื่อสารในสถานการณ์จำลอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาและสื่อสารภาษาจีนกับครูชาวจีน เพื่อให้ผู้เรียนกล้าพูด ผู้เรียนชาวไทยส่วนใหญ่หากครูไม่มอบหมายงานหรือการบ้านให้ปฏิบัติ มักจะไม่ริเริ่มลงมือปฏิบัติ ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรมอบหมายงานให้ผู้เรียนใช้ภาษาจีนสื่อสารกับครูชาวจีนหรือครูผู้สอนภาษาไทยทุกครั้งที่มี

โอกาส เช่น การทดสอบพูดสื่อสารในสถานการณ์จำลอง การสนทนา
ในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ การสนทนากับเพื่อนในชั้นเรียนเป็นภาษาจีน
แล้วบันทึกจำนวนครั้งหรือชั่วโมงในการสนทนาก่อนนำมาคิดคะแนน
 เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในสถานศึกษา
ที่กล่าวมา จะเห็นว่าในแต่ละด้านจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจาก
ทุกภาคส่วน ไม่สามารถแยกส่วนทำได้เพียงอย่างเดียว ดังนั้นการนำ
ผลการวิจัยหรือแนวทางการพัฒนาไปใช้ในสถานศึกษาของตานั้นต้อง
ร่วมมือกันปฏิบัติอย่างจริงจังภายใต้ความเข้าใจ ตระหนักถึง
ความสำคัญในการเรียนการสอนภาษาจีนให้แก่ผู้เรียน การพัฒนา
จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาที่นานพอสมควรจึงจะเห็นผลการพัฒนาที่
ชัดเจนจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนของผู้เรียน ทักษะที่ดี
ต่อการเรียนภาษาจีนของผู้เรียน รวมถึงคุณภาพของผู้สอนที่
พัฒนาขึ้น คณะผู้บริหาร ผู้สอนจึงควรร่วมมือกันประกาศนโยบายการ
พัฒนาปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีนในสถานศึกษาของตนอย่าง
จริงจัง ชัดเจน ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งมีความแตกต่างกันทั้งด้าน
ทรัพยากร สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ดังนั้นการพัฒนา ปฏิรูปจึงต้อง
กระทำอย่างรอบคอบ ชัดเจนและมุ่งประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียน มิ
ควรยึดติดกับระยะเวลาที่ต้องพัฒนา ครูผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนา
ตนเองทั้งด้านความรู้วิชาการและทักษะการจัดการเรียนการสอนใน
รายวิชาภาษาจีนที่มีความแตกต่างไปจากภาษาแม่ จุดประกายความ
ชื่นชอบ ทักษะที่ดีต่อการเรียนภาษาจีนให้แก่ผู้เรียน

บรรณานุกรม

- ชลาลัย อานามวัฒน์. (2556). *การบริหารการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จุมวดี สิริปัญญาธิ และคณะ. (2559). ปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนเขตภาคตะวันออกเฉียงของไทย. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์*, ปีที่ 11 ฉบับที่ 22 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559. หน้า 8-19.
- ราตรี นันทสุคนธ์. (2554). *การวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: จุฑาทอง.
- ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2551). *การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย: ระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศรีบุรณคอมพิวเตอร์การพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- Pitchayut Wangsukit. (2018). *PDCA คืออะไร ขั้นตอนการทำ PDCA*. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 2562 จาก [https:// www.](https://www.)

tereb.in.th/erp/pdca%E0%B8%84%E0%B8%B7%
E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%B0%E0%B9%
E0%84%E0%B8%A3/html.

Problems and Obstacles of Chinese Language Teaching and Learning Management of Schools in Lop Buri, Sing Buri, Ang Thong, and Saraburi Province and Development Guidelines

Puthep Prapagorn

Chinese Major, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Thepsatri Rajabhat University 321 Narai Maharach Rd.,
Muang Lopburi, Thailand 15000

Tel.:+669 5906 9896 Email: prapagornputhep@hotmail.com

(received 16 October,2019) (revised 23 December,2019)

(accepted 20 January,2020)

Abstract

The present study attempted to study problems and obstacles of Chinese language teaching and learning management of schools' conditions in Lop Buri, Sing Buri, Ang Thong, and Saraburi Province and give suggestions for guidelines for development. The nature of the research is research for development. The samples were 44 schools. The instrument used in the research was a research questionnaire created to collect data in 5 areas, namely management, Curriculum development, the instructor and the teaching and learning process and the state of problems or obstacles that the school needs to solve and interview forms for collecting data. The findings revealed as follows:

Considering towards the problem and barrier affected the schools' development of teaching Chinese, questionnaire respondents and Chinese teachers unanimously agreed that the "learners" was the most problematic aspect. The quantitative problem was reflected in a large number of the students in the class. Also, the qualitative problem was that the students did not successfully bring Chinese into their real-life communication. There was no enthusiasm and too shy to speak Chinese. Moreover, the students' Chinese corpus did not match with the basic education core curriculum. In addition, the present research proposed the guidelines for developing learning and teaching Chinese. The guidelines were divided into 4 main aspects which were 1) policy management, 2) curriculum development, 3) teachers and teaching, and 4) students. Each of aspects suggested the development based on the participation of teachers, students, and school administrators. The main priority of the development was aimed at teachers and students. Moreover, the continuous development guidelines were provided for schools in order to be more efficient in learning and teaching Chinese.

Keywords: Problems and Obstacles, Learning and teaching, Mandarin Chinese, Development